

Hjem > Promilleafgiftsfonden > 2014 > Ny viden > Gødningsregler for økologer

Gødningsregler for økologer

De tilladte gødningsmængder på økologiske bedrifter er reguleret af mange forskellige regelsæt. Denne artikel samler reglerne for gødning fra økologi, harmoni, tilskud og brancheaftaler.

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Oversigtsskema

Regelgrundlag	Enheder for beregningen	Gødningstyper, der indgår i beregningen
Generelle harmoniregler	Max. 1,4 eller 1,7 DE pr. ha	Husdyrgødning og biomasse fra biogas
Generelle gødningsregler	N-kvotet (udnyttet N)	Alle N-holdige gødninger
	Max. 170 kg total N pr. ha	Husdyrgødning – økologisk og ikke-økologisk
EU økologiregler	Dokumenteret behov eller max. 70 kg total N pr. ha	Ikke-økologisk husdyrgødning og anden organisk gødning
	Basistilskud max. 100 kg udnyttet N i gns. pr. ha på hele bedriften	
Økologisk Arealtilskud	Tillæg til yderligere nedsat N max. 60 kg udnyttet N i gns. pr. ha på hele bedriften	Alle N-holdige gødninger
Miljøbetinget tilskud (Model for gødning vælges i fællesskemaet)	Max. 140 kg total N i gns. pr. ha på hele bedriften	Alle N-holdige gødninger
	Max. 75 pct. af N-norm på markniveau (udnyttet N)	Alle N-holdige gødninger
Brancheaftale for kreaturer (Mælkeproducenter og leverandører af oksekød til Friland)	Max. 140 kg total N i gns. pr. ha på hele bedriften	Alle N-holdige gødninger
Slambekendtgørelse	Evt. regulering af fosfor	Affalds- og restprodukter
Anden regulering	Begrænset N på mark-/bedriftsniveau fx ift. miljøgodkendelse, natur- og miljøudpegninger	

EU regler for økologisk jordbrug

Er defineret i Kommissionens Forordning nr. 889 fra 2008 ([KFO 889/2008](#))

- 170 kg total kvælstof i husdyrgødning pr. ha på bedriftens harmoniareal
- Ikke-økologisk gødning - tilladte midler fra bilag 1. Dokumenteret behov eller max. 70 kg total kvælstof pr. ha (alle kvælstofholdige gødningsmidler medregnet)

170 kg total-kvælstof fremgår af vejledning om økologisk jordbrugsproduktion fra NaturErhvervstyrelsen. De 170 kg total-kvælstof omfatter kun husdyrgødning, og det er i princippet muligt at bruge kvælstofholdige organiske gødningsmidler af anden oprindelse ud over de 170 kg kvælstof, men i praksis vil andre regler begrænse brugen.

Muligheden for at bruge ikke-økologisk gødning er betinget af, at der ikke er økologisk gødning nok til rådighed. En dansk fortolkning siger, at man uden yderligere dokumentation kan bruge 70 kg total-kvælstof pr. ha. Kan man dokumentere et større behov for gødning på bedriften, kan der bruges mere. Denne mængde vil blive reduceret, hvis/når der kommer mere eller tilstrækkeligt økologisk gødning til rådighed for produktionen i Danmark. Alle ikke-økologiske kvælstofholdige gødningstyper skal indgå i beregningen af de 70 kg total-kvælstof. Der vil blive arbejdet for at ændre begrænsningen til udnyttet kvælstof, for at få bedre sammenhæng til de nye tilskudsregler og den nye målrettede kvælstofregulering.

Aftale om udfasning af ikke-økologisk gødning

De økologiske organisationer i Danmark ønsker at reducere andelen af ikke-økologisk husdyrgødning på de økologiske bedrifter, og arbejder på at udfase brugen af disse i takt med, at der sikres andre brugbare alternativer. I øjeblikket er det tilladt at anvende op til 70 kg total kvælstof pr. ha fra ikke-økologisk gødning uden at dokumentere behovet. Det forventes, at der er tilstrækkelige alternativer til, at dette kan reduceres til 50 kg total kvælstof pr. ha fra 2017. Har man behov for større mængder ikke-økologisk gødning, skal behovet dokumenteres.

Generelle harmoniregler

Det er de generelle harmoniregler, der også gælder for økologer på nær undtagelsen om 2,3 DE pr. ha for kvægbrug (se [afsnit 6 i vejledning om gødsknings- og harmoniregler](#)).

- 1,4 DE pr. ha gælder som hovedregel for alle bedrifter
- 1,7 DE pr. ha gælder for bedrifter med kvæg, får, geder eller hjorte og bedrifter, der indgår i en produktionsmæssig sammenhæng med denne type

Kvælstofkvote for bedriften

Bedriftens samlede kvælstofkvote skal beregnes uden at tage hensyn til, at det er en økologisk bedrift. Kvælstofkvoten opgøres i udnyttet kvælstof. Afhængigt af afgødesammensætning kan kvoten være den mest begrænsende faktor f.eks. stor andel bælgplanter i sædskiftet, (se [afsnit 2 i vejledning om gødsknings- og harmoniregler](#)).

Kvælstofkvoten skal i mange tilfælde korrigeres. F.eks. ved miljøstøtteordninger eller begrænsninger i forbindelse med indsatsplaner til drikkevandsbeskyttelse kan betyde, at kvælstofkvoten skal korrigeres.

Økologisk Arealtilskud

En forenklet model for gødningsbetingelse i den nye 5-årige støtteordning for økologiske arealer, Økologisk Arealtilskud fra 2015, er ikke helt på plads endnu, men det er oplyst at betingelserne for gødningstilførsel bliver:

- 100 kg udnyttet kvælstof pr. ha harmoniareal i gennemsnit for hele bedriften ved basistilskud. Kravet gælder kun for de bedrifter, der er tilmeldt gødningsregistret.
- 60 kg udnyttet kvælstof pr. ha harmoniareal i gennemsnit for hele bedriften ved tillæg til yderligere nedsat kvælstof. Tillæg kan søges, uanset om man er med i gødningsregistret eller ej.

Alle, der er omfattet af 100 kg kvælstof-kravet, og alle der søger kvælstof-tillæg (altså også de, der ikke er med i gødningsregistret) skal udfylde beregningskema for kvælstofkvote i Tast Selv-service svarende til den nuværende ordning, Ekstensivt Landbrug, som ophører til årsskiftet. De 140 kg total kvælstof ændres således til 100 kg udnyttet kvælstof og muligheden for at vælge at reducere til 75 pct. af kvælstof-normen på markniveau forsvinder.

Miljøbetinget tilskud

Der er få tilsagn om miljøbetinget tilskud til juletræer, som fortsætter, indtil den 5-årige tilsagnsperiode udløber. Betingelsen om reduceret gødningstilførsel på marker eller bedrifter med tilsagn om miljøbetinget tilskud forventes fortsat at kunne opfyldes på to måder:

- Maksimalt 140 kg total-kvælstof pr. ha i gennemsnit på hele bedriftens harmoniareal, eller
- 75 procent af kvælstofnormerne (i udnyttet kvælstof) for de konkrete afgrøder og arealer med tilsagn/støtte i planperioden. Bedriftens samlede kvælstofkvote reduceres.

Beregningsmetoden skal vælges for den indeværende planperiode ved afkrydsning i fællesskemaet senest den 21. april 2015. I beregningen af 140 kg total-kvælstof indgår alle kvælstofholdige gødningstyper. Uanset den valgte model for gødningstilførsel skal der til enhver tid foreligge en opdateret gødningskvoteberegning på bedriften ved kontrolbesøg. Det kan være en opdateret gødningskvoteberegning i Tast selv eller et opdateret skema A (gødningsplanlægning). Det er vigtigt, at det fremgår hvordan kvoten er reduceret på de enkelte marker, og hvad den samlede reducerede kvote er for bedriften.

Se mere om krav om gødningskvoteberegning og gødningsregnskab for visse miljøstøtteordninger.

Brancheaftaler med supplerende regler

De økologiske organisationer, mejerier og Friland A/S har indgået aftale med deres leverandører om, at der maksimalt må bruges 140 kg total-kvælstof pr. ha på bedriften. I beregningen indgår alle kvælstofholdige gødningstyper, som beskrevet ovenfor ved Miljøbetinget tilskud. Brancheaftalen omfatter alle økologiske mælkeproducenter og bedrifter, der leverer kreaturer til slagt til Friland. Reglen gælder fra det tidspunkt hvor dyrene starter omlægning. Det vil blive diskuteret i efteråret om begrænsningen kan ændres til udnyttet kvælstof eller udgå af brancheaftalen for at få bedre sammenhæng til de nye tilskudsbetingelser og den nye målrettede kvælstof-regulering.

For økologiske bedrifter med svin og fjerkræ eller planteavlbedrifter har brancherne ikke fundet det relevant at indgå aftale om at begrænse gødningsmængden yderligere.

Slambekendtgørelsen

Flere gødningstyper, der er tilladt i økologisk jordbrug (bilag 1), er reguleret efter [Slambekendtgørelsen](#) f.eks. vinasse, sojamelasse og protamylasse. Det betyder, at udbringningen skal anmeldelse til kommunen, hvis man modtager mere end 10 tons tørstof pr. år, og der max må udbringes 90 kg fosfor over 3 år og max 170 kg total N pr. ha pr. år på markniveau (§22). Hvis disse gødningstyper f.eks. protamylasse blandes i gylle med max 25 procent, kan det dog udbringes efter reglerne i [Husdyrgødningsbekendtgørelsen](#) uden begrænsning i fosformængden.

Anden regulering på bedriften

Vær også opmærksom på, at der kan være andre restriktioner på anvendelse af gødning på den enkelte bedrift, for eksempel vilkår eller aftaler i forbindelse med miljøgodkendelse af en husdyrproduktion, som begrænser kvælstoftilførslen på enkeltmarker eller samlet på bedriften. Kommunernes vand- og Natura 2000-planer kan også begrænse anvendelse af gødning på bedriften.